

26 Απριλίου, 1996

[ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

CHR. PETRIDES TRADELINKS LTD,

Εφεσείοντες - Εναγόμενοι,

v.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΥΙΟΙ ΛΤΔ.,

Εφεσίβλητων - Εναγόντων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8825)

Σύμβαση εργολαβίας — Προσωρινό πιστοποιητικό — Έκδοση προσωρινού πιστοποιητικού από τον αρχιτέκτονα για εκτελεσθείσα εργασία, παρέχει έγκυρο έρεισμα διεκδίκησης του ποσού — Ο αρχιτέκτονας δεν έχει δικαίωμα “αναστολής” του πιστοποιητικού.

5

Δικαιοδοσία Δικαστηρίου — Συμφωνία διαδίκων στο πλαίσιο αντιδικίας — Δικαστήριο, δεν έχει εξουσία να εκδώσει απόφαση εκτός των όσων σαφώς συνομολόγησαν οι διάδικοι.

10

Δυνάμει σύμβασης εργολαβίας, οι εφεσίβλητοι - ενάγοντες ανέλαβαν την ανέγερση οικοδομής των εφεσείοντων - εναγομένων.

15

Ο αρχιτέκτονας της οικοδομής εξέδωσε προσωρινό πιστοποιητικό πληρωμής για εκτελεσθείσα εργασία. Προηγουμένως είχαν επιστημανθεί κακοτεχνίες και ο αρχιτέκτονας ζήτησε προσωρινή αναστολή της πληρωμής.

20

Οι εφεσίβλητοι - ενάγοντες τεμάτισαν τη σύμβαση εργολαβίας και καταχώρισαν αγωγή ζητώντας να πληρωθούν. Στο πλαίσιο της αντιδικίας, συμφωνήθηκε το ποσό που θα οφείλετο αν δεν υπήρχε θέμα αναστολής της πληρωμής. Συμφωνήθηκε επίσης ότι αν αποδεικνύετο ότι το συμβόλαιο δικαιολογημένα τεματίστηκε από τους εφεσείοντες - εναγόμενους αυτοί θα εδικαιούντο ποσό ΛΚ 3.825, ως αποζημιώσεις.

25

Το Επαρχιακό Δικαστήριο, αποφάσισε ότι ο αρχιτέκτονας, δεν είχε δικαίωμα “αναστολής” του πιστοποιητικού και ότι η σύμβαση νόμιμα λύθηκε από τους εφεσίβλητους - ενάγοντες κατά άσκηση συμβατικού δι-

καιώματος. Σαν αποτέλεσμα τους επεδίκασε το ποσό που συμφωνήθηκε ότι θα edικαιοούνται αν αποδείκνυαν την υπόθεσή τους.

Οι εφεσεώντες - εναγόμενοι, εφεσίβησαν την απόφαση. Εισηγήθηκαν ότι εσφαλμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι ο αρχιτέκτονας δεν είχε δικαίωμα αναστολής πληρωμής του προσωρινού πιστοποιητικού. Επίσης, ότι εάν ορθά αποφάσιζε ότι οι εφεσίβλητοι - ενάγοντες edικαιοούνται σε απόφαση, λανθασμένα δεν μείωσε το ποσό της κατά το ποσό της ανταπαίτησης.

5
10

Αποφασίστηκε ότι:

- (1) Η πρωτόδικη απόφαση ότι ο αρχιτέκτονας δεν είχε δικαίωμα "αναστολής" του πιστοποιητικού ήταν ορθή, διότι δεν μπορούσε να τεθεί θέμα "κατακράτησης" πιστοποιητικού για το οποίο ο εργολάβος μπορούσε να έχει απαίτηση. 15
- (2) Το προσωρινό πιστοποιητικό πρόσφερε έγκυρο έρεισμα αξίωσης του ποσού, άρνηση πληρωμής του οποίου συνιστούσε παράβαση ρητής συμβατικής υποχρέωσης στο πλαίσιο της αντιδικίας όπως την οριοθέτησαν οι διάδικοι. 20
- (3) Το Δικαστήριο, ορθά δεν μείωσε το ποσό της απόφασης κατά το ποσό της ανταπαίτησης, διότι δεν του παρεχόταν η δυνατότητα από τα όσα σαφώς συνολόγησαν οι διάδικοι. 25

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Έφεση.

Έφεση από τους εναγόμενους κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Λαούτας Π.Ε.Δ., Φωτίου Α.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1992 (Αρ. Αγωγής 9810/85) με την οποία αποφασίστηκε ότι οι εφεσίβλητοι είχαν συμβατικό δικαίωμα να λύσουν τη σύμβαση.

30

35

Μ. Πελίδης, για τους Εφεσειόντες.

Μ. Βορκάς με Κ. Ζιβανάκη (δ/νίς), για τους Εφεσίβλητους.

40

Cur. adv. vult.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ: Την απόφαση του δικαστηρίου θα δώσει ο δικαστής Γ. Κωνσταντινίδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Οι εφeseίβλητοι-ενάγοντες, με γραπτή σύμβαση, ανέλαβαν την εργολαβία για την ανέγερση οικοδομής των εφeseιώντων-εναγομένων στη Λευκωσία. Οι εφeseίβλητοι, με επιστολή των δικηγόρων τους ημερομηνίας 2 Αυγούστου 1985 ζήτησαν πληρωμή του ποσού των £8.300 προς εξόφληση προσωρινού πιστοποιητικού που εξέδωσε και τους παρέδωσε ο αρχιτέκτονας της οικοδομής στις 24 Ιουλίου 1985. Έταξαν στους εφeseιόντες προθεσμία επτά ημερών, με την πάροδο της οποίας θα θεωρούσαν ότι η σύμβασή τους δεν θα ίσχυε πλέον, από υπαιτιότητά τους. Παρήλθε η προθεσμία όταν οι εφeseιόντες αντέδρασαν με δική τους επιστολή, ημερομηνίας 9 Αυγούστου 1985, για τερματισμό της σύμβασης λόγω παράλειψης των εφeseιβλήτων να αποκαταστήσουν λάθη και κακοτεχνίες που είχε επισημάνει ο αρχιτέκτονας.

15 Με κοινή δήλωση των διαδίκων περιορίστηκαν τα επίδικα θέματα. Ενδιαφέρει το ακόλουθο απόσπασμα:

20 “(Ε) Συμφωνείται ότι εάν αποδειχθεί ότι το συμβόλαιον ελύθη υπαιτιότητα των εναγομένων, οι ενάγοντες δικαιούνται εις απόφασιν δια τα κάτωθι ποσά:-

25 (ι) Λ.Κ.10.250,00 υπόλοιπον εκτελεσθείσης εργασίας συμπεριλαμβανομένης έξτρα εργασίας, αφού ελήφθησαν υπόψιν αι γενομένοι πληρωμαί μείον η κατασχεθείσα εγγύησις.

(ii) Λ.Κ.354,00 αύξησις εργατικών.

(iii) Το ποσοστόν διά απώλειαν κέρδους, εάν υπάρξει, που θα καθορίσει ο Διαιτητής επί της μη εκτελεσθείσης εργασίας, ήτοι επί ποσού Λ.Κ. 57.350,00.

30 (iv) Έξοδα.

35 (ΣΤ) Συμφωνείται ότι εάν αποδειχθή ότι το συμβόλαιον ορθώς ελύθη υπό των εναγομένων, οι εναγόμενοι δικαιούνται εις απόφασιν δια ποσόν Λ.Κ.3.825,00 ως η ανταπαίτησις των πλέον έξοδα.”

40 Το πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας έκρινε ότι η σύμβαση ελύθη νόμιμα από τους εφeseίβλητους. Είχαν συμβατικό δικαίωμα να τη λύσουν και η μεταγενέστερη ενέργεια των εφeseιώντων, όπως τη συνοψίσαμε, δεν μπορούσε να τους βοηθήσει. Όταν εκείνοι αντέδρασαν, η σύμβαση είχε ήδη τερματιστεί. Εν πάση περιπτώσει, είχαν παραιτηθεί από το τυχόν δικαίωμά τους για τερματισμό λόγω κακοτεχνιών αφού, μετά την κατ'οχρηρισμό διαπίστωσή τους, αφέθη η εργασία να συνεχιστεί και εκδόθηκε το νέο πι-

στοποποιητικό για την πληρωμή των £8.300. Ο διαιτητής στον οποίο παραπέμφθηκαν τεχνικής φύσης πτυχές της διαφοράς, καθόρισε στο μεταξύ το ποσό των £4.014 ως το ποσοστό κέρδους στο οποίο αναφερόταν η παράγραφος (E)(iii) της πιο πάνω συμφωνίας των διαδίκων. Συνεπώς, εκδόθηκε απόφαση υπέρ των εφεσιβλήτων για 5
£14.618. Και απεργρίφθη η ανταπαίτηση.

Οι εφεσείοντες υποστήριξαν πως και εφόσον πράγματι ήταν οι υπαίτιοι για την λύση της σύμβασης, θα έπρεπε να είχε εκπέσει από 10
το πιο πάνω ποσό, το ποσό των £3.020 που αντιπροσώπευε το κόστος επανόρθωσης κακοτεχνιών που πιστοποίησε ο διαιτητής. Δεν έχουν δίκαιο. Ο περιορισμός των επιδικίων θεμάτων ήταν δεσμευτικός. Δεν παρεχόταν στο πρωτόδικο Δικαστήριο δυνατότητα να εκφύγει από τα όσα σαφώς συνομολόγησαν οι διάδικοι. Όπως ορθά σημειώνει το πρωτόδικο Δικαστήριο, το μόνο επίδικο θέμα αφορούσε στην υπαιτιότητα για τη λύση της σύμβασης και είναι αυτό 15
μόνο που μπορεί να μας απασχολήσει.

Στις 26 Ιουνίου 1985, ο αρχιτέκτονας απηύθυνε προς τους εφεσιβλήτους προειδοποιητική επιστολή με την οποία προέβαινε σε 20
παρατηρήσεις σε σχέση με κακοτεχνίες και τον τρόπο διεκπεραίωσης της εργασίας και τους καλούσε σε συμμόρφωση προς τα αρχιτεκτονικά σχέδια και τους όρους της οικοδομής. Εκδηλώθηκε αντιγνωμία ως προς την ορθότητα ή το δικαιολογημένο των παρατηρήσεων εκείνων και κατατέθηκε επιστολή των εφεσιβλήτων με την 25
οποία πρόβαλαν τη δική τους εκδοχή. Δεν είναι όμως αυτό το θέμα. Οι εργασίες στην οικοδομή συνεχίστηκαν αλλά ο αρχιτέκτων επανήλθε με νέα επιστολή ημερομηνίας 2 Ιουλίου 1985. Απέρριπτε “διαδόσεις” ή “προσπάθειες” των εφεσιβλήτων να επιρρίψουν σ’αυτόν ευθύνες και τους πληροφορούσε πως “ουδέν διατακτικόν 30
προς πληρωμήν θα εκδοθεί δια εκτελεσθείσας εργασίας οι οποίες παρουσιάζουν κακοτεχνίες ή είναι ασύμφωνες προς τα σχέδια. (βλ. επιστολή 28/6/85) έως ότου αυτές διορθωθούν και εγκριθούν γραπτώς υπό του επιβλέποντος αρχιτέκτονος”.

Μετά πάροδο άλλων 20 περίπου ημερών εργασίας, στις 24 Ιουλίου 1985, ο αρχιτέκτων εξέδωσε και παρέδωσε στους εφεσιβλήτους πιστοποιητικό για την πληρωμή £8.300. Οι εφεσιβλήτοι το παρουσίασαν στους εφεσείοντες και ζήτησαν πληρωμή. Το πιστοποιητικό δεν πληρώθηκε γιατί, όπως ισχυρίστηκαν οι εφεσιβλήτοι, 40
οι εφεσείοντες επικαλέστηκαν προσωρινή έλλειψη ρευστότητας ή, όπως ισχυρίστηκαν οι εφεσείοντες, επειδή, με βάση τη συμφωνία, είχαν περιθώριο επί 7 ημερών. Κατά την εκπνοή των 7 ημερών ο αρχιτέκτων, με νέα επιστολή του ημερομηνίας 30 Ιουλίου 1985,

“ανέστειλε” την πληρωμή του διατακτικού επικαλούμενος την ύπαρξη κακοτεχνιών. Ακολούθησαν οι επιστολές των εφεσιβλήτων ημερομηνίας 2 Αυγούστου 1985 και των εφεσειόντων ημερομηνίας 9 Αυγούστου 1985, στις οποίες αναφερθήκαμε από την αρχή.

5

Εγκαταλείφθηκε αριθμός από τους λόγους έφεσης. Μεταξύ τους και τα αναφερόμενα στον προβληθέντα ως τερματισμό της σύμβασης από τους εφεσειόντες λόγω των κακοτεχνιών και στα όσα σημειώσαμε σε σχέση με την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι η σύμβαση είχε ήδη λυθεί και ότι, ούτως ή άλλως, οι εφεσειόντες παραιτήθηκαν από οποιοδήποτε τέτοιο δικαίωμα τυχόν είχαν.

10

Η επιχειρηματολογία των εφεσειόντων στηρίχθηκε στην προϋπόθεση πως υπήρχε δυνατότητα “αναστολής” του προσωρινού πιστοποιητικού που είχε εκδοθεί. Αναγνώρισαν οι εφεσειόντες πως η κατάληξη της έφεσης είναι συναρτημένη προς την τελική κρίση ως προς αυτό το ζήτημα. Αυτό το δέκτησαν και οι εφεσιβλήτοι. Κατά τις ρητές πρόνοιες του Άρθρου 12 της σύμβασης των διαδίκων, η μη πληρωμή μέσα σε προθεσμία που καθορίζεται πιστοποιητικού του αρχιτέκτονα, παρέχει στον εργολάβο δικαίωμα λύσης της σύμβασης. Αν ήταν ανενεργός η “αναστολή”, ως ανύπαρκτη δυνατότητα στο πλαίσιο των συμβατικών ρυθμίσεων, οι εφεσειόντες θα ήταν ένοχοι μη πληρωμής εκδοθέντος πιστοποιητικού. Στην αντίθετη περίπτωση, η υποχρέωση πληρωμής που συνεπαγόταν η έκδοση του πιστοποιητικού, θα είχε αρθεί.

25

Τόσο πρωτοδικώς όσο και ενώπιόν μας οι εφεσειόντες υποστήριξαν πως το Άρθρο 14 της σύμβασης, αναφορικά με την παραπομπή διαφωνιών σε διαιτησία, παρέχει στον αρχιτέκτονα δικαίωμα “αναστολής” πιστοποιητικού που έχει εκδώσει. Ιδίως αφού αναφέρει ως υποκείμενη σε διαιτησία και κάθε διαφωνία, “όσον αφορά την κατακράτησιν υπό του αρχιτέκτονος οιουδήποτε πιστοποιητικού δια το οποίο ο εργολάβος δύναται να έχει απαιτήσιν ότι δικαιούται”. Αυτή η περικοπή αλλά και το σύνολο του Άρθρου 14 αποκαλύπτουν, εμμέσως έστω, το διεκδικηθέν δικαίωμα. Αυτή η προσέγγιση, συνεχίζει η εισήγηση, είναι εναρμονισμένη και προς τη φύση των ενδιάμεσων πιστοποιητικών. Δεν είναι οριστικά, ενσωματώνουν μόνο κατά προσέγγιση υπολογισμούς και υπόκεινται σε αναθεώρηση και επαναπροσαρμογή, όχι μόνο με το τελικό πιστοποιητικό αλλά, σε περιπτώσεις όπως η παρούσα, και με μεταγενέστερα ενδιάμεσα πιστοποιητικά, όπως εξηγείται στους Halsbury’s Laws of England, 3η έκδοση, τόμος 3, σελ. 461, παράγραφος 883 και Hudson’s Building and Engineering Contracts, 10η έκδοση σελ. 492. Επίσης ενόψει του Άρθρου 14(γ) που αναγνωρίζει στον διαιτητή

40

στον οποίο θα κατέληγε η διαφωνία αναφορικά με την “κατακράτηση” του πιστοποιητικού, δικαίωμα εκ νέου ανακίνησης, εξέλεξης και αναθεώρησης οποιοδήποτε πιστοποιητικού.

Δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε. Η πρωτόδικη απόφαση πως 5
 δεν είχε ο αρχιτέκτονας δικαίωμα “αναστολής” του πιστοποιητικού, είναι ορθή. Δεν μπορεί να τίθεται θέμα “κατακράτησης” πιστοποιητικού στην παρούσα υπόθεση “δια το οποίο ο εργολάβος δύναται να έχει απαίτηση ότι δικαιούται”. Άλλο η “αναστολή” και 10
 άλλο η “κατακράτηση”. Δεν είναι επιτρεπτή η νοηματική εξομοίωση των δυο λέξεων. Εδώ δεν κατακρατήθηκε “πιστοποιητικό”. Το πιστοποιητικό εξεδόθη και παρεδόθη στους εφεσίβλητους οι οποίοι και το παρουσίασαν για πληρωμή. Στο σύγγραμμα Hudson’s (ανωτέρω) 11η έκδοση σελ. 864 παράγρ. 6-209 κ.επ. γίνεται αναφορά σε παρόμοια πρόνοια σε οικοδομικά συμβόλαια και δίδονται 15
 παραδείγματα “κατακράτησης” που δυνατόν να άγει σε διαιτησία διαρκούσας της εργασίας. Ευρεία όσο και αν είναι η έννοια που προσδόθηκε στον όρο, δεν προκύπτει ότι καλύπτει προσωρινά πιστοποιητικά τα οποία ήδη εκδόθηκαν και παραδόθηκαν. 20

Αλλά και η αναφορά στη δυνατότητα αναθεώρησης ή επαναπροσαρμογής των προσωρινών πιστοποιητικών, έστω διαρκούσας της εργασίας, δεν προάγει τη θέση των εφεσειόντων. Η ενέργεια του αρχιτέκτονα δεν συνιστά ούτε αναθεώρηση ούτε επαναπροσαρμογή. Δεν είχε τίποτε να κάμει με το περιεχόμενο του προσωρινού πιστοποιητικού που προσδιόριζε το πληρωτέο ποσό κατά το χρόνο της έκδοσής του. Εννοούσε ο αρχιτέκτων να παραμείνει το προσωρινό πιστοποιητικό αναλλοίωτο αλλά να μὴ πληρωθεί ενόψει των παλαιότερων παρατηρήσεών του ως προς λάθη και κακοτεχνίες. Πάνω στη βάση των δεδομένων που βρίσκονται ενώπιόν 30
 μας, δεν είχε τέτοιο δικαίωμα. Το προσωρινό πιστοποιητικό πρόσφερε έγκυρο έρεισμα για την αξίωση του ποσού, η άρνηση πληρωμής συνιστούσε παράβαση ρητής συμβατικής υποχρέωσης και, στο πλαίσιο της αντιδικίας όπως την οριοθέτησαν οι διάδικοι, η λύση της σύμβασης ορθά αποδόθηκε σε υπαιτιότητα των εφεσειόντων. 35

Η έφεση αποτυγχάνει και απορρίπτεται με έξοδα υπέρ των εφεσιβλήτων. Τα έξοδα να υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή για να εγκριθούν από το Δικαστήριο. 40

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.